יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא קכט.

מסורת הש"ס

ג) ינמות (ו:, ב) מנחות קט: מנחות נח. [מוספ' כתובות פ"ו:], ג) [ד"ה קמ.], ד) [ד"ה קמ:], ה) [שייך למשנה לעיל קמ:].

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מי מדמר בר רב אשי: (ב) שם ורש"י נקרא אמר לעולם לא קנה: (ג) השב"ם ד"ה תנתן וכו' דקרא ירמיה, ג"כ כך הגיה מהרש"ל ומהג פסוק זה ויפסיק ירמיה קרא ויקיים כאי, ד"ה אפילו אחד שדה ושני בני אדם דף ריט: (ד) ד"ה אפילו אחד שדה ושני בני אדם דף ריט: (ה) ד"ה אפילו אחד שדה ושני בני אדם דף ריט: (ו) [עב"ש ד"ה אי לאפוקי וכו' תיקו נרא דהרי שלישי בראשון כשר וכדפי' בקונטרס ללא ממעט וכו' אבל ר' חנא דשלח לרב יוסף בר חמא לא אימעט:

מוסף רש"י

כי אתי רבין כו' ר' יוחנן אומר קנה. אפילו מתנה גמורה אינו קונה עד שיאמר לאחר מעכשיו, כולהו נמי מתנה גמורה נינהו (בתובות לו:), ורישׁ לקיש אמר לעולם לא קנה. כהוא דירושה, דלתניא לעיל כהוי מתנה ולהלן יירשוהו, עד שיאמר פלוני יירשׁני כו'. דמיקרי נמי מתנה מהנחה דכתיב (שמות כה:) האומר תנו שקל לבני בשבת. מי שמת הניחו ממונו ביד אחים נותנן ואמר תנו שקל, לנני להלוקח בכתב (תוספות כא:) וראייתיך ליתן סלע. שתין נותן בפחות (בתובות שם) שים לו בנים הרבה ואין מספקין לשכח בפחות מסלע (תוספות כא:), נותנים להם סלע. דלא כוה ידע שיתקרו המושות ולעיל (בתובות שם) דלא כוה אמר (בתובות שם) דלא כוה כדמפרש להלן למיתן לכו אלא שקל היה מניח אל פתחו לתן שקל שקל, יכול דקאמר תנו לתן שקל ולא אמר תנו סלע, משום דנפיי לגויותיהו (בתובות נב:) ולא כדי ליתן נמסה ויתנו כדי שיעמדו ולמדו דרך ארץ ויכיחו (תוספות כא:). ואם אמר אל תתנו לתן אלא שקל. הרי מיתה בידם ולא עשאן יורשין אלא נענין זה (בתובות שם:), ואם אמר אם מתו. כלה בנים שם:.

רבינו גרשום

אימור רבא דאמר לעיל אף בראשון כשר מוסיף הוי דלא אתי כלום לגרורי ממילתא דרבה בריה דרב יוסף אלא מוסיף הוי על פלוגתי' ואתי הלכ' לאפוקי ממאן אי מרשמואל כר' דפליגי לעיל גבי עדות סומא: אלא לאפוקי מדר' יוחנן, דאמר לעיל על תינוק דאינו נאמן כרבנן דלית הלכתא כותי אלא כר' יהודה דאמר מהימן להכיר לאחרים, ולאפוקי נמי מאתקפתא דבר בר רב אשי מלוה קנה. אלא מלוה ישבע ונובה מחצה וכרמתני' אליבא דר' עקיבא: **אי'בעי** המחלק נכסיו על פיו, היינו שכיב מרע דלא צייץ לא קנין ולא כתיבה כי אם באמירה בעלמא כר': זו היא מתנה בתחלה. דקאמר תחלה תנתן ואחר כך יירשה: אמר ר' יוחנן. דוקא דמסיים מתנה בין בסוף בין בתחלה בין באמצע. בשדה אחת שנתנה לאדם אחד אע"ג דקאמר יירשה קנה. אבל אם אמר לאדם אחד תהי לך שדה זו במתנה ושדה אחרת בירושה או שדה אחת ושני בני אדם בזה תנו להם יותר. ואם אמר אל תתנו להם כל עיקר אלא שקל. או שאמר תנו להם שקל ואם מתו בני

אי לאפוקי מדרבא. לתמר לף כרתגון והלף מוסיף הוי על דכרי ר' חנא דתמר שליחי בנאי כשר ואתא ליתו למימר לף כרתגון ואיכא למימר דתפי' ר' חנא מודה והיא גופה מצינהדין פסול בפרק זה למשועי' דשליחי בנאי כשר לאיכא למ"ד בפנהדרין פסול בפרק זה כוכר (דף כח.) ולמ"ד למידק מינה הא שליחי כרתגון פסול דלמא עוכדא הוה כשליחי בנאי ושלח ליה לכשר:

אי מדמר בר רב אשי. לתכשר כתנא דתנא הא כשר לתיפסק לית הלכתא כותיה כדאמרי' לעיל(ג) והך דרשה דמר זוטרא כתר הכי הוה והכי נמי הוה דמר בר רב אשי מוסיף תנא דעדיפא מינה קא פריך: **לאפוקי מר' יוחנן.** לתמר ליתו נתנן כרבנן: **ומתקפת דמר בר רב אשי.** לתמת למימר ולתי מעיד אנגדה הוה ולית הלכתא כוותיה כיון לתכמי כשהוה לה העידו עדים ולא קמסייעי ליה ליכא למימר דמירתת מיניייהו שליחו יודע מה בלבם כרבי חנא: **המלוה נכסיו כו'.** כבר פירשתיה (לעיל דף נח.): **כאב כין כחולה כו'.** תם הנותן מתנה לאחר מו שמר שנתן כל נכסיו לאחד מבניו אם אמר לבון יכוסה מתנה עם בון יכוסה דבריו קיימין דנכי דלא מפיס לבון יכוסה לפי שאין תם מתנה על מה שכתוב בתורה וכמו שלא אמר כלום דמי לבון מתנה מיהא מפיס והכי הוא כמי שאומר לבון מתנה לאוד דקני. ונגמ' מפרש היכי דמי מתנה בתמלא או בחולה או בקוף: **תנתן שדה פלוני לפלוני ויירשה.** כלומר ויירש אותה ליגמע דקלא (ג) וירשוה (ישעיה לד) ירשנה ותנתן לו: **ודוקא באדם אחד ושדה אחת.** דכהוא שדה שנתן לאותו האיש אינה מתנה כהדי בון יכוסה: **אכל באדם אחד ושני שדות.** כגון שיש לאותן שדה פלונית שבמזרח ותנתן לו לראוכן שדה פלונית שבמערב ההוא דלבון יכוסה לה קני דמתנה להיאך לה מסייע לאידך אלא אחת הוריש לו וזאת נתן לו ובההיא לישה הוי מתנה על מה שכתוב בתורה ולא אמר כלום. וכן בשדה אחת ושני בני אדם כגון לאותן שדה אחת ושני בני אדם לא שנו אלא אדם אחד ושדה אחת אבל אדם אחד ושתי שדות שדה אחת ושני בני אדם לא ורב נחמן אמר אפילו אדם אחד ושתי שדות שדה אחת ושני בני אדם אבל שתי שדות ושני בני אדם לא [ב]ורב ששת אמר אפי' שתי שדות ושני בני אדם אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא[ג]: [ג]האומר תנו שקל לבני בשבת וראוין ליתן סלע נותן להן סלע ואם אמר אל תתנו להן אלא שקל אין נותנין להן אלא שקל [ד]ואם אמר אם מתו יירשו

אי לאפוקי מדרבא מוסיף הוא. ולתפסר לר' חנא נמי מולה על גב דנתמתא וכגרייתא משמע דפסיל ליה לכל עדיות מינן למימר דהוה הדין בהלוקה דפסיל רבי חנא וקרקע קנינה ליה דמכוין בטוב כדשמואל והוי כהלוקה ואפ"ה פסיל ליה וה"ת פסק בפסק היכר דשליחי בנאי פסול ון פוסק ה"ג אלא מדקתני מיהת פוסקים אלא מדקתני כל זמן פוסל מן התורה כדפסיל כל זמן בורר ומפרש הכי לאפוקי מאי לי לאפוקי מדרבא מוסיף הוא על דכרי רבי חנא ואי אתא למפסק דדוקא שליחי בנאי כשר ואלא שליחי כרתגון ת"ק הוה ליה למימר מין הלכה כרבא ואי לאפוקי ממר בר רב אשי אלא לאפוקי מרבי חנא כשר ואלא לא קתני ליה כלומר מהא אלא לאפוקי מרבי חנא דשליחי בנאי כשרים ואלא לא קתני ליה כלומר מה